

Telegraful

Organ național-bisericesc

Onor. Procuratura regească

(Of.)

Sibiu

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 — Ziarul apare Marțea și Vinerea —

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 — Articole nepublicate nu se înapoiază. —

Prețul inserțiunilor: un șir petiț 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Materialism și idealism

Spiritul creștinismului formează baza socială, intelectuală și morală, fără de care o nație nu se poate ridica la strălucire durabilă...
 (Roosevelt Pr. Georgescu: «Este folositoare religia creștină?»)

Istoria evoluției omenirii prezintă continuă luptă între aceste două principii, luptă în care adeseori a prevalat puterea grosolană a materialismului și în care principiul idealismului prea de multeori înfrânt, a trăit și există în nădejdea biruinței finale... scop, cătră care instinctiv trebuie să tindă întreagă existența: «desăvârșirea în bine», așa cum Hristos l-a designat: *Fiii desăvârșiți, precum și Tatăl vostru desăvârșit este*.

Vremurile ce le trăim poartă pecetea urmărilor războiului îngrozitor, peste care am trecut. O urmare fericită a avut acest război pentru neamul nostru; i-a realizat visul atâtor generații trecute: desrobirea și întregirea neamului. A avut însă acest război — la noi ca și la alții — urmări funeste, care continuă a stăpâni întreagă viața socială, stânjenind refacerea și progresul statelor.

Între aceste urmări s'ar putea număra la loc de frunte *materialismul*, ajuns la apogeu, care absoarbe aproape toate preocupățiunile și înghite energiile. Omenimea stăpânită de acest zeu, devenit atotputernic, aleargă, se trudește, se sbate fără a cruța jertfe, călcând orice considerațiuni de moralitate și umanitate... ca să cuprindă cât se poate mai mult, să adune materie: bani, avere și putere... tot materie *nestatornică și pieritoare*.

Materialismul privește sfidător, din atotputernicia tronului său, asupra netrebnicului idealism, rămas în umbră... Uitat de sine, amestecat de splendoarea bogățiilor și de farmecul plăcerilor materialismul își petrece viața în desfătări... «*Nebunule! chiar în noaptea aceasta îți se va cere înapoi sufletul: și, lucrurile care le-ai adunat, a le cui vor fi?*» (Evang. Luca 12, 20)... este glasul *idealismului* intrupat în Dumnezeu-omul, Isus Hristos, pentru a abate omenirea dela rătăcirea în care trăiește.

Rătăcirea constă tocmai în faptul, că omenimea s'a obișnuit a vedea în materie scopul existenței sale, și toate străduințele sale se îndreaptă în această direcție.

Averea, în loc să fie mijloc pentru desăvârșirea intelectuală-morală, a devenit scop ultim, stăpânind voința omului ca un zeu despot. De aici urmările funeste. Omul închis în celula egoismului său îngust, nu se vede altceva decât pe sine, și altceva

decât binele său nu l interesează. Atingerea scopului său egoist, o urmărește și prin nimicirea deaproapelui. Deaproapele apoi face la fel.

Frecările dezastrose dintre clasele sociale, prăpastia săpată între ele, lupta tot mai îndârjită între om și om, sânt urmarea firească a mammonismului, căruia atât de credincios îi servește omul.

Totul se face pentru lucruri exterioare. Unii muncesc din zori până 'n noapte, — alții, șireți ocolind orice oboseală își aleg cai și mijloace mai ușoare și mai sigure, pentru a da trupului cât mai multă comoditate, pentru a-i satisface nu numai nevoile ci și patimile.

Unii se sbat și luptă pentru a nu pieri copleșiți de mizeria, provocată de alții, cărora nu le ajung grânarele pline ci își zidesc altele și altele, pentru ca tot mai mult să cuprindă cu brațele lor lacome de polip. Și unii, și alții, — cei dintâi mânați de fatalitatea sortii, ear ceilalți de porunca mommonei, căruia slujesc, — trăesc numai pentru cele din afară, pentru trup, ear cele din lăuntru, sufletul, rămâne desconsiderat, fără hrana necesară, «*nevoit să moară, asemenea pomului fără de apă*». (Foerster).

Situația economică, socială, culturală și morală în care se găesc azi statele, se va putea reface prin schimbarea omului însuși, prin desvoltarea «omului intern» în așa măsură ca să devină putere, căreia să i se subordoneze interesele exterioare. În serviciul acestui scop ideal, îi stă omenimii învățătura evanghelică a lui Hristos, a cărui viață n'a fost altceva decât intruparea celui mai desăvârșit idealism.

«Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și toate acestea se vor adauge vouă. Uitați-vă la paserile cerului: ele nici nu samănă, nici nu seceră și nici nu strâng nimic în grânare și totuși Tatăl nostru cel ceresc le hrănește. Și de ce vă îngrijați de îmbrăcăminte? Uitați-vă cu băgare de seamă cum cresc crinii de pe câmp. Ei nici nu torc, nici nu țes; totuși vă spun, că nici chiar Solomon, în toată mărimea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei... Oare nu este mai mult viața decât hrana?... Strângeți-vă comori în cer, unde nu le mănâncă molii și rugina, și unde hoții nu le sapă, nici le fură. (Ev. Matei c. 6).

Marele învățat Foerster ca și mulți alții, cari au pătruns în adevărul sublimelor învățături creștine, ține să declare: «*Creștinismul este pentru toate timpurile cea mai mare putere socială creatoare*».

Acela dintre noi, care cât de puțin va fi căutat să aprofundeze învățăturile

evanghelice, năzuind a le urma, nu va tăgădui adevărul, că creștinismul aplicat sincer în toate manifestările vieții noastre, este singur în stare să schimbe fața lumii, să lumineze omenimii calea pentru a ieși din haosul întunecat — la lumina idealismului fericitor. Numai în acest chip, prin idealism, — în felul celui arătat de Isus, — va scăpa omenirea de mizeriile și neajunsurile, în care se sbate.

Pătrunș de adevărul evanghelic, omul va vedea în lumină clară rostul existenței sale. Nu va mai trăi pentru sine, ci pentru societate. Va pieri dintr'insul răutatea egoismului și se va apropia de semenul său cu cel mai înalt altruism. Își va avea fiecare locul și chemarea, unde, ca o parte din întreg, își va face datoria pentru binele și progresul general; individul pentru societate, societatea pentru stat și neam, și acestea pentru totalitatea națiunilor, pentru omenime. Vor dispărea luptele secătuitoare de energii dintre clasele sociale, ale căror interese se vor armoniza întru ajungerea scopului general: *desăvârșirea în bine*, care va sălășlui fericirea în această viață chiar.

Utopie, vor spune unii! De bună seamă aceia, cari n'au gustat din farmecul biblic, din acel «izvor de apă vie, din care dacă va bea cineva, nu va mai înseta nici odată».

Și de aceștia, durere sânt mulți. Marea majoritate a celor ce se cheamă creștini, nici idee n'au de rostul acestui cuvânt. Faptele îi dovedesc. Ear credința cuiva din fapte se cunoaște. Servind Mommonei, nu pot servi și lui Hristos, căci «nimenea nu poate servi la doi domni».

Principiile creștine, dătătoare de viață, răsună neîncetat, dar... asemenea «glasului celui ce strigă în pustiu». Urechile aud, dar sufletul rămâne nemișcat, și inima fără să simtă.

Să dăm trupului cele necesare existenței. Să nu-l lăsăm însă, ca prin poftele și patimile sale să se înstăpânească pe voința noastră. Ear acelei părți a noastre, veșnică prin ființa sa, sufletului, să-i dăm hrana necesară și locul ce i se cuvine, desăvârșindu-l în bine.

Materia să fie mijloc pentru perfecționarea intelectuală-morală. Aceasta este soluționarea întrebării sociale și deslegarea problemei, care ne frământă.

Să pătrundă sufletul fiecăruia spiritul creștinismului, devenind fiecare din noi, om în adevăratul înțeles, — și împărăția lui Dumnezeu se va sălășlui între oameni.

Pr. Dr. Petru C. Debu

Serbarea culturală în Timișoara

— Adunarea generală a Asociațiunii —

Intellectualii din toate provinciile țării, în-tregite și țărani din partea locului, s'au întrunit în 28 și 29 August a. c. la serbarea culturală din Capitala Bănățului, la adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

În ziua primă s'a ținut serviciu divin în bisericile românești din oraș, unde corurile bănățene au făcut adâncă impresie asupra publicului asistent.

Adunarea s'a deschis în sala teatrului de vară, în «Fabrică», la ora 11 prin cuvântarea dlui v. președinte *Dr. O. Russu*, care în cuvinte bine simțite înfățișează pe scurt rolul Bănățului în cultura neamului nostru, după aceasta salută pe reprezentantul bisericii, pe venerabilul arhieru, P. S. Sa părintele *Filaret Musta*, și pe ceilalți reprezentanți ai diferitelor instituții, prezenți la adunare.

Vorbesc apoi, în numele autorităților locale, dl prefect al județului, Coste, și primarul Gheorghievici.

Profesorul Tzoni aduce salutul Ligii culturale, dnii I. Petrovici și neobositul bătrân Dem. Ungureanu aduc salutul bănățenilor, dl colonel Manolescu al «Caselor Naționale», dl C. Nedelcu al «Fundăției Principele Carol» ș. a.

O telegramă omagială se trimite M. S. Regelui, președintelui de onoare al Asociațiunii.

S'au ales în sfârșit comisiunile și ședința primă s'a închis la ora 1 d. a.

După ședința I a vizitat publicul adunat prima expoziție de pictură a artiștilor bănățeni, o expoziție remarcabilă, cu tot timpul scurt, care i-a stat la dispoziție pentru organizare. Între cei ce au expus s'au remarcat dnii Isac, Suhanek Ferenczy, Simonescu, Sipos, Popper, și vasele cu motive românești ale dnei Ana Vidu, conducătoarea orfelinatului de război «Principesa Ileana». — Banchetul la restaurantul otelului Ferdinand a decurs în mijlocul unei însuflețiri generale. Oratori au fost: dr. Russu (p. M. S. Regele), Petrovici (p. oaspeți), Dr. Vaida.

Ora 5 s'a dat un *matineu muzical*, în fața unei mulțimi de vreo 3000 de ascultători. Corurile bănățene au eselat aici, conduse de dirigentii locali («Lira» din Lugoj, cel din Chisețu, din Belinț, Cacova, Reșița, Reuniunea de cântări și muzică din Lugoj etc.). Sufletul mișcării muzicale a fost dl Ioan Vidu, căruia i s'au adus ovații binemeritate. Premiul de 3000 lei dat din partea «Asociațiunii» l-au meritat corurile bănățene. Nici de astădată nu și-au dat de rușine renumele lor de bune cântărețe.

A doua zi s'a ținut adunarea generală în sala cercului militar. Public foarte numeros.

Raportor al comisiei pentru revizuirea raportului comitetului a fost dl Augustin Popa

(prof. din Blaj), care a trecut în revistă generală activitatea de peste an a «Asociațiunii», apelând în cuvinte elocvente și însuflețite la toți românii, să se lase cuprinși de un suflu de idealism în epoca noastră de cras materialism. A remarcat, în aplauzele generale, activitatea unor despărțăminte și persoane: dl Marin Ștefănescu cu despărțământul Cluj, Zenovie Păclișanu pe la periferiile române; Nicodim Cristea, în Almaș, Baia-mare; maior Boldea în Bozovici, Orșova; colon. Manolescu (Casele Naționale, cu darul de 60.000 lei). Raportorul apelează la opinia publică românească să păstreze cu scumpătate portul român, să joace jocuri naționale, să îndrăgească cântecul național. «Transilvania» va ajunge în viitorul apropiat o revistă de familie, e vorba să fie sprijinită cu entuziasm, precum vor trebui sprijinite toate publicațiile «Asociațiunii». Dl prof. Bogdan-Duică a arătat că cele peste 3000 de biblioteci sânt încă prea puțin sprijinite. Pentru muzeul principal din Sibiu pledează, ca să nu se fărmițască puterile, dând atenție, deocamdată, prea multor muzee.

Bursele existente ale Asociațiunii ar trebui să se anuleze și să se înființeze un cămin al studenților în Cluj.

Pune la inimă despărțămintelor să desvolte o activitate mai mare. Secretarul Asociațiunii, dl I. Georgescu, a răspuns dorinței dlui Bogdan-Duică, privitor la căminul din Cluj, că bursele sânt date pe baza unor litere fundamentale stabilite în testamentele donatorilor, încât Asociațiunea trebuie să se țină de angajamentele luate. Asociațiunea are de scop să înființeze un cămin studențesc în Cluj dintr'alte fonduri. — Directorul băncii «Albina» din Timișoara, dl Lupu, a raportat în numele comisiei despre situația financiară, dând descărcarea cuvenită.

A urmat unul din punctele principale: alegerea președintelui celui nou. În mijlocul aclamațiilor generale, după ce au vorbit dnii Marin Ștefănescu și I. Lupaș, ultimul ca raportor al comisiei instituite ca să candideze pe cineva, s'a declarat ales, unanim, dl Vasilie Goldiș, cunoscutul nostru conducător.

În mijlocul unei tăceri sărbătorești, după ce a fost ovaționat minute întregi, și-a ținut dl Goldiș vorbirea-program.

A fost un apel la toată suflarea românească să se ridice sufletește la glasul de chemare al Asociațiunii și să lase la o parte orice frecări personale sau politice în incinta societății culturale, care va trebui să fie pentru toți focarul de lumină și de dragoste. Promite că își va pune întreagă energia în folosul cauzei Asociațiunii și că dacă nu va reuși are să depună frânele în mâinile altora. Propaganda sistematică culturală, va trebui să scoată din întuneric ținuri întregi — aceasta să fie misiunea noastră principală. Așa vom putea să ne simțim un suflet și o simțire în țara întregită. Aduce omagiile sale dinastiei. Se declară pentru monarhie

în toată convingerea. Citează din Gustave Le Bon: «credința prevalează știința» și pledează pentru credință în zilele noastre de prăpăd, cerând sprijinul bisericilor. Să ne adunăm toate puterile spre binele comun. Cu mulțumiri la adresa organizatorilor adunării generale din Timișoara s'a sfârșit ședința a II-a.

După masă s'au ținut două conferințe mult aplaudate: una a dlui profesor univ. Silviu Dragomir, despre colonizările din Bănăț, alta, a dnei Marilina Bocu despre expozițiile aranjate de dsa în orașele americane cu țesături și alte produse naționale române. — Seara a avut loc un bal la cercul militar. A treia și a patra zi s'au dus congresiștii la Reșița și într'alte localități din apropiere, primiți fiind pretutindeni cu brațele deschise.

Serbările dela Timișoara au fost adevărate serbări, ca cele de dinainte de război și de aceea ne putem bucura că au căpătat din nou directiva cea sănătoasă de mai 'nainte.

Se laudă papistașii!

Ziarul «Albina» al papistașilor din București, în numărul din 26 August 1923 scrie între altele următoarele: «În America însă bântue și epidemia morale. Sectele de tot soiul fac acolo mari rele perzătoare de suflet... Printre cei păstoriți de preoții tineri dela Sibiu, ori din țara veche, anabaptismul, adventismul și câte alte erezii s'au lățit».

Ziarul «Albina» spune apoi că «printre cei păstoriți de preoți uniți, boșniștele astea nu au pătruns așa de ușor».

Atitudinea catolicilor nu ne miră de loc. Gândirea lor este subjugată interesului meschin, inima lor este înapoiată cu calcule lugubre. Ei recunosc, că sectele au prins teren și între catolici! Atunci de ce nu-și pun pază la gură? Nu ar fi oare mai creștinesc lucru? Dar ei vorbesc, se laudă fără a-și da seama, că centrul tuturor atacurilor sectare este biserica papistașă. Ea este numită: «Antihrist» de către secte și în loc să dea războiul cu sectele, voește a l da cu biserica ortodoxă, care nici odată n'a servit ca țintă a atacurilor pline de ură și vrăjmășie!

Să nu uite papistașii că ortodoxia română n'a fost niciodată cauză a lățirii sectelor, ci mama papistașilor este aceea, care producând protestantismul, produce secte nenumărate. Preoții români ortodocși în trecut erau învinuiți chiar de către suțbași catolici, că și la patul bolnavilor fac planuri de revoltă contra stăpânirii austriece și ungurești! De ce dar ne-am mira, că tot preoțimea noastră este defăimată? Papistașii o defaimă!

FOISOARA

Preoții de mir

— Trecutul lor până la începutul veacului al XIX-lea și de atunci până azi —

(Urmare)

Pe atunci era în floare școala negativă, școala destructivă din Tübingen, care stăpâna protestantismul și ale cărei principii erau cu desăvârșire necredincioase.

Ce puteau aduce de acolo altceva bieții noștri studenți în teologie, decât necredința. Putem cită d. p. pe Dr. Nițulescu, care toată viața lui n'a făcut decât să distrugă credința strămoșească; critica lui științifică absolut neîntemeiată, — căci el propagă principiile școlii din Tübingen, care într'aceea căzuse de mult — împreună cu talentul personal, au adus mult rău, făcând pe mulți să se clatine în credința lor. Și era profesor de teologie. Noroc că între auditorii lui erau oameni uneori foarte bine pregătiți, dar se poate închipui cât de grozave puteau fi teoriile lui într'o facultate de teologie ortodoxă. *Răul era deci chiar în seminar.* E de mirat chiar, dacă între asemenea împrejurări, mai există totuși încă credință pentru Hristos!

Profesorii laici nu erau singurul rău pentru seminarii. *Cărțile pentru școlile acestea erau slabe*, cele mai multe imitații după străini. La început Melhisedec, Scribăneștii și alții au tradus cărți bune din rusește, cari azi sânt epui-

zate și e păcat, căci multe din ele ar trebui re-introduse. — Cu răspândirea cunoștințelor de limbi însă s'a pornit și o sumedenie de imitații sau traduceri ale cărților de teologie catolice și protestante, cărți cari nu stau în nici o legătură cu credința ortodoxă. Din acest timp datează la noi și unele furturi literare, plagii și cărților străine. (Doi profesori, autori de scrieri teologice, se acuză reciproc, că au fost utilizați de celălalt; un al treilea dovedește că ambii au «utilizat» aceeași carte protestantă). Am avut profesori de teologie (d. Dumitrescu-Iași) cari disecau la cursuri cu scrupulositate textele scrierilor imitate sau traduse după autori eterodocși, dar durere nu toți au lucrat astfel, și atunci, ce putea oare ieși din această pregătire, din acest sistem?

În seminariile noastre s'a introdus și *clasicismul*, limbile latină și greacă. Pentru aceste obiecte se găseau profesori buni, bine pregătiți, culți, astfel că cel puțin o ramură a studiilor înflorise și în seminarii. Însă și această împrejurare a contribuit la înstrăinarea studenților în teologie dela studiile strict teologice, desvoltându-le alte gusturi și alte predilecții.

Să adăogăm și *direcția anticlericală, spiritul antibisericesc*, care tindea să cuprindă publicul românesc în frunte cu oamenii dela putere. În cei vre-o 10 ani din urmă s'a discutat mult asupra revizuirii constituției din 1864, până s'a ajuns la actuala constituție. Cine cunoaște anteproiectul constituției din 1864, știe că se prevedea acolo, că *preotul poate fi învățător*; ei bine, proiectul de constituție și textul constitu-

ției votate atunci a fost în acest loc modificat: O mână energică îndemnată de curentul anticlerical a adăogat pur și simplu un: *nu*, și astfel constituția a dispus că preotul *nu poate fi învățător!* Era acest curent îndreptățit cătuși de puțin? Nu, era o imitație a spiritului din Franța. Dar acest curent nu avea nici un rost la noi. Nu, pentru că *preoții români nu au fost nici-odată împotriva aspirațiilor, împotriva idealului neamului.* Ei nu aspirau nici spre Roma cea veche, nici spre un nou Constantinopol. Biserica lor a fost totdeauna o *biserică națională*; de ce atunci această direcție anticlericală? S'a opus vreodată biserica română ortodoxă la îndeplinirea idealului național? Se opune astăzi biserica la vre unul din țintele pe cari și le-a fixat statul pentru propășirea sa? Statul dorește d. e. să introducă un alt sistem penitenciar mai uman. Oprește însă doctrina liberului arbitriu și a libertății de conștiință, cum le învață biserica, introducerea unui astfel de regim? (Conferențiarul vizează afirmațiunile dlui prof. univ. C. Rădulescu din o conferință anterioară despre Criminologie, în care doctrina responsabilității izvorâte din liberul arbitriu este privită ca o piedecă în calea noilor teorii sociologice privitoare la sistemul penitenciar dorit). Statul dorește crematoriul. Biserica crede că este dela Dumnezeu pământ destul de a cuprinde omenimea. Însă când și în ce chip a pus biserica piedecă înființării de crematorii? Acuze se aduc ușor, dar pe nedrept. Ca și în cazul acesta, în multe alte împrejurări biserica este acuzată cu ciudată preferință că este retrogradă.

Primiri în cursul teologic

În ședința consistorului arhiepiscopalian din 16 August a. c. s'au primit la cursul teologic următorii tineri:

1. Dumitru Ciuchendea, din Șugag.
2. Nicolae Pavel, din Rîșculița.
3. Corneliu Cruciu, din Brad.
4. Nicodim Borzea, din Armindea.
5. Nicolae David, din Răchita.
6. Nicolae Popovici, din Biertan.
7. Isaia Enescu, din Șimon.
8. Traian Banciu, din Viștea de sus.
9. Vasilie Dobrin, din Arpașul de jos.
10. George Secaș, din Răhău.
11. Ioan Branzea, din Brașov.
12. Aurel Scutea, din Păucea.
13. Traian Popovici, din Sbiel.
14. Gavril Sacerdoțeanu, din Bădești.

Inscrierile la seminar

Rectificare

În Nr. 67 al Telegrafului Român din 18/31 August a. c. s'a publicat din eroare, că înscrierile la institutul teologic „Andrei Șaguna” din Sibiu, vor începe în 15, 16 și 17 Septembrie a. c. stil vechi.

Fiind data înscrierilor greșit publicată, prin aceasta se rectifică astfel: Înscrierile vor începe la 1 și 2 Septembrie a. c. stil vechi (14 și 15 Septembrie stil nou).

Consistorul arhiepiscopalian

Dați pentru Biserica Neamului!

Primit de la Societatea Ortodoxă națională a femeilor române spre publicare *Cuvântul* dnei Alexandrina Cantacuzino, președinta Societății, rostit la punerea pietrei fundamentale a Bisericii Neamului la Mărășești în 6/19 August 1923.

De la Societate ni se scriu următoarele:

«*Facem călduros apel, rugându-Vă să binevoiți a dispune să se publice în ziarul Dvoastră alăturatul discurs. Avem credința că poporul citindu-l, își va aminti că fiecare bun român și cetățean, are datoria să contribuie cu obolul său pentru terminarea sfintei Biserici a Neamului la Mărășești în amintirea celor morți pentru țară.*»

Dorim ca acest apel al Societății Ortodoxe naționale a femeilor române să găsească via răsunet în inimile înțeleghătoare.

Să ne reîntorcem la obiect. Preotul nu poate fi învățător, pe când orice tinerel cu câteva clase poate fi suplinitor. Dar care este primejdia, dacă preotul ar fi și învățător? Sântem în Franța unde preotul de acolo educă pe elevii săi să-și îndrepte privirile peste munți spre Roma papală? Interesant că într-o vreme chiar oameni ca Titu Maiorescu au susținut aceste temeri. Se știe că mai târziu, spre sfârșitul vieții sale, a revenit, dorind ca «lângă fiecare turn de biserică să fie și un turn al școlii».

Iată deci în ce referințe grele s'a putut face pregătirea clerului nostru de mir: profesori de teologie laici, ateii și anarhiști, cărți slabe, imitații după protestanți și catolici, ispita clasicismului reprezentat prin profesori mai buni, o direcție anticlericală de sus în jos și continui acuze de retrogradism aduse bisericii; în astfel de referințe este ușor de înțeles că foarte mulți elevi ai școlilor de teologie desertau pe rând, alegându-și alte cariere. Foarte mulți și adeseori oameni de valoare, ca prof. S. Mehedinț sau cunoscutul savant Dr. Marinescu; atâția profesori universitari au eșit de pe băncile seminariilor (frații Erbiceanu, profesori la limba greacă). Din 52 elevi, aproape toți fii de preoți sau de țărani, descendenți și ei din preoți, — mai nici unul dela oraș, căci aceasta este felul de recrutare al seminariștilor, — câți au studiat în seminarul Nifon din București, în un an, un singur absolvent a îmbrăcat haina preotească.

La facultatea de teologie din București și astăzi mai avem profesori laici; cu toate că cu ocaziunea obținerii catedrei au dat declarații so-

Cuvântarea dnei Alexandrina Cantacuzino este următoarea:

Înalt Preasfințite,

Sfințiți părinți,

Domnilor Generali,

Domnilor și doamnelor, —

Pășind aici sântem copleșiți de măreția locului pe care ne găsim.

Aici, într'un avânt de sfântă bărbăție, s'a încheiat pentru vece unitatea unui neam, aici un popor mic, dar de străveche obârșie, a dat măsura vitejiei sale și a înscris cu râuri de sânge numele său în cartea neamurilor.

Aici s'a încheiat lupta seculară între dreptul la viață și asuprire, aici o mare împărăție s'a clătinat și s'au descătușat atâtea neamuri, care de veacuri așteptau desrobirea lor.

Să ne descoperim cu evlavie, căci istoria lumii ne întâmpină.

Mărășeștii nu reprezintă numai o mare izbândă. Mărășeștii sânt simbolul de credință, făcător de minuni, care a dat poporului nostru putința să le înfrunte toate.

Mărășeștii sânt pentru neamul românesc ca un Ierusalim mântuitor, către care se vor îndrepta nădejdele generațiilor ce vor veni.

Ridicați-vă voi uriași, ridicați-vă voi șoimi falnici ai vremurilor trecute, dărăbani, arcași, stegari, călăreți și voi vovezii noștri, apărători de lege, țară și neam.

Ridicați-vă, boeri, cărturari, țărani, care ați făurit epoea fără seamă dela 1916—18.

Înviați eroii umili și necunoscuți cari ați îngrozit cu trupurile voastre pământul negru al țării noastre. Voi toți cari în taină zi cu zi, ceas cu ceas, ați îndurat toate suferințele, voi cari aici singuri, în fața oștilor dușmane de zece ori mai mari, prin credința neclintită a sufletelor voastre, v'ăți coborât după cohnice ca roiul, desbrăcați și v'ăți repezit ca vijelia, sburând spre moarte și ați sfărâmat tot în fața voastră, smulgând un strigăt de admirație adversarului uimit.

Sculați-vă din somnul cel de veci și luați parte la praznicul Mare a celor vii și celor morți.

Priviți neamul întreg ingenunchiat în fața voastră, și voi cei care ați trecut în lumea dreptilor, unde nu este nici pătimire, nici lacrimi, nici dureri. Bindecuvențați-ne pe noi, luminați-ne calea, ajutați-ne a ne învrednici și slăvi numele de român, cum l-ați slăvit voi.

Societatea ortodoxă națională a femeilor române, are adâncă mulțumire, că a îndeplinit una din menirile de căpetenie ce și-a luat: Așează astăzi, grație dărniceii poporului nostru și a muncii devotate a membrilor săi, peatra ctitorască a acestui lăcaș de recunoștință națională.

Noi cari reprezentăm o mare operă de educațiune, avem datoria civică a da generații-

lemne în scris, că se vor face preoți, ei au refuzat mai târziu să-și țină angajamentul luat. Ce suferințe se pot crește la focul acestorilde se vede: din cei 52 elevi seminariști ai unui an 51 sânt azi revizori sau inspectori școlari, profesori, ba chiar agenți de percepție etc. Firește, de vină era educația primită.

Cu totul altă situație a fost în Ardeal, unde pe lângă seminariul lui Șaguna din Sibiu și cele din Caransebeș și Arad mai contribuia la ridicarea preoțimeii în vază și împrejurarea că Românilor nu le erau deschise alte cariere; mai era și minunata organizație a Statutului Organic, care concentra în jurul bisericii toate forțele. — Dar în Ardeal preoțimea a avut și în trecut în mâinile ei întreaga conducere a destinelor neamului; în mâinile ei se concentrău toate firele, din toate ramurile de viață și această preoțime și-a îndeplinit cu sfințenie misiunea de conducători ai poporului. Dacă neamul românesc din Ardeal a fost găsit în 1916 pregătit pentru realizarea unității naționale, aceasta s'a întâmplat grație preoțimii române ardeleni.

În Bucovina și în Basarabia situația preoțimii a fost deosebită de a celei din regat și din Ardeal.

Preotul bucovinean era mai mult un «Be-amer» austriac. Situația lui materială fiind bună, mulțumită «bogătuului» fond religios bucovinean, care putea să plătească salarii destul de mari, preotul plutea sus-sus peste țărani, era și el un fel de ciocoi, care primea la anumite ore fixe pe clienții țărani. Nu era aceeași legătură

lor viitoare putința să se reculeagă, aici în acest sanctuar al credinței și al vitejiei românești.

Mulțumim Domnului, că ne-a ajutat a începe clădirea cuibului de odihnă al șoimilor din Carpați.

Știrile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută, a ținut în catedrala noastră, la finea sf. liturghii, o frumoasă predică Dr. Ioan Siroia, asesor consistorial.

Impotriva maghiarizării. Ministerul instrucțiunii a hotărât să desființeze grădiniile de copii din Timișoara, pentru motivul tendințelor fățișe de maghiarizare. S'a mai dispus ca școlile de călugărițe din acel oraș să aibă clase paralele române și neromâne. Șvabii — adică o parte dintr'ansii — s'au «indignat» și au ținut Duminecă întrunire de protestare, pusă la cale de *preoțimea romano-catolică* și de câțiva maghiarofili, cunoscuți dușmani ai românilor.

Aviz. Se aduce la cunoștință celor interesați, că la *internatul renovat al școlii secundare de fete Satulung-Brașov*, care se deschide la 10 Octombrie sânt 20 burse, ce se obțin prin concursul fixat la 15 Septembrie (se preferă copilele de funcționari cu mijloace restrânse), și 20 locuri pentru solvente (solda 8000 lei anual și naturale). Înscrierile pentru bursă și soldă se fac până la 14 Septembrie. Informațiuni, prospect a se cere la cancelaria școlii.

Caz de moarte. Veteranul culegător tipograf în retragere *Nicolae Mohan*, după un morbid îndelungat, împărțit fiind cu sf. taine, a răposat Duminecă în 2 Sept. a. c. la ora 2 d. a. în etate de 78 ani. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul se vor depune spre veșnică odihnă Marți în 4 Septembrie n. c. la ora 5 d. a. din capela cimitirului orășenesc.

Răposatul în Domnul a lucrat neînt erupt în Tipografia noastră arhiepiscopaliană timp de peste 40 ani, în care restimp a fost și paginator al Telegrafului Român timp îndelungat. Odihnească în pace!

Aviz. În internatul de fete al Asociațiunii sânt asigurate numai locurile acelor eleve cari s'au conformat condițiilor de primire, și au solvit taxa de înscriere de lei 1000. — Elevele anunțate numai verbal sau în scris sau celea cari au lăsat așternutul de pat în internat sânt rugate să trimită taxa de înscriere cel mai târziu până la 15 Septembrie a. c. în caz contrar vom dispune de locurile lor. În 6 Septembrie vom expedia elevelor numărul pentru marcarea lingeriei și celorlalte efecte. Administrația internatului ia răspunderea numai de efectele marcate. Elevele se vor prezenta începând dela data 15—20 Septembrie în internat. *Diracțiunea.*

intimă sufletească ca între preoți și țărani în Ardeal sau regat.

În Basarabia preoții au fost bine dotați din partea autorităților rusești, cari și au știut astfel apropia această pătură conducătoare în interesul rusificării. Astfel limba română nu a fost păstrată acolo în familia preotului ci în casa țaranului moldovean.

Și în timpul mai nou preoții au fost lăsați la bunăvoința numai a credincioșilor lor, astfel că situația materială a preoțimii lăsa foarte mult de dorit.

(Va urma)

Dare de seamă. Părintele Iuliu Chiffa din Hida, ne trimite o dare de seamă, din care — în lipsa de spațiu — publicăm următoarele: În comuna Hida, în 12 Aug. 1923 sub patronajul dlui prefect Dr. Simion Tămaș, tinerimea română din Hida și jur, a aranjat o petrecere de vară împreună cu producțiune teatrală. La festivitatea românească s'a adunat tot ce a avut jurul mai ales. Cu această ocaziune a încurs peste tot suma de 8048 lei; scăzând speșele de 1608 lei, a rămas venit curat de 6440 lei, care sumă s'a pus la depunerea Bisericii Ortodoxe Române, în filiala băncii Vlădeasa sub Nr. 367. Aduc și pe această cale atât în numele meu cât și a credincioșilor mei cele mai călduroase mulțămiri atât marimimoșilor contribuitori, cât și frumoasei cunune de diletanți, cari au interpretat așa de bine piesa Ovidiu Șicană.

Aviz. Din partea Direcțiunii școlii primare urb. de stat din Sibiu, se aduce la cunoștință publică, că examenele de corigență la această școală se vor ține în 10 Septembrie a. c. dela ora 8 a. m. începând. Toți cei interesați sânt invitați a se prezenta punctual la data fixată. Orce întârziere sau neprezentare al acelor elevi aduce după sine repetarea clasei respective.

Direcțiunea.

Asociația învățătorilor din Ardeal. Convocare. Avem onoarea a convoca ședința consiliului general al Asociației învățătorilor din Ardeal, pe ziua de 9 Septembrie 1923 în Cluj. La ordinea zilei: Alegerea directorului (directoarei) Căminului fetelor de învățător din Cluj; Afaceri curente. Cluj, 27 August 1923. *Andrei Pora*, v. președinte, *Gavril Almășanu*, secretar general.

Sărbătoarea pocăiților. În Ticvaniul-mic, din Bănat, pocăiții s'au sporit atât de mult, încât își serbează botezul cu mare alai. Zilele trecute s'a adunat o ceată întreagă de acești sectari, și s'a dus de s'a botezat în râul Caraș, de lângă hotarul comunei, conform obiceiului. În alte locuri, de ex. la *Vidra*, din județul Aradului (nu din Munții apuseni) credincioșii nu permit «să se spurce apa».

Invitare. «Societatea meseriașilor români din Porcești», jud. Sibiu, invită onor. public și frații meseriși la Sfințirea drapelului societății, împreună cu producțiune teatrală care va avea loc Duminică în 9 Septembrie n. c., în Căminul cultural din localitate. *Comitetul*

Inmormântare refuzată. Un muncitor din Sovata, Kamatos István, trăea în concubinaj cu femeia Kocsis Iulia. Femeia a murit. Preotul rom. cat. din Sovata a refuzat inmormântarea răposatei, pe motiv că n'a fost căsătorită după legile bisericești. Bărbatul, de supărare s'a sinucis.

Aviz. La 15 August 1923 s'au prins pe teritoriul comunei Poplaca 2 boi de soiul Simental, furați de niște țigani, cari fiind surprinși au fugit și să urmăresc. Boii se află la primăria comunală Poplaca. Proprietarul boilor să provoacă, să se prezinte la Parchetul Tribunalului Sibiu cu biletele de vite cari dovedesc titlul de drept asupra boilor. Semnalmentele boilor sânt: 4-5 ani, culoare galbenă, pată albă în frunte, pe cornul stâng este ars semnul comunei ♂.

Lectură bună pentru tinerime

Cărțile și broșurile de mai jos au fost recomandate în «Revista crucii roșii a tinerimii» (1923) și oferă toate garanțiile că sânt alese. Le punem la inimile oamenilor noștri de bine, să le recomande și ei mai departe.

1. Povești, de Regina Maria; 2. Urechușă sburlită, pov. despre animale, trad. de dna D. Dumitrescu; 3. Povestea neamului, de Fl. Cristescu; 4. Familia Roade mult, de Fl. Cristescu; 5. Robinson Crusoe, de Daniel de Föe; 6. Cudre (inimă de copil), de Edm. de Amicis; 7. Păniile lui Tândărică, de Collodi; 8. Gulliver în țara piticilor și a uriașilor, de Swift; 9. Povestiri pentru copii, de Lia Hârșu; 10. Povești pentru copii, de Tolstoi; 11. Nenorocirile Sofiei, de Contesa de Ségur; 12. După ploaie, vreme bună, de Contesa de Ségur; 13. Povestea unei coroane de oțel, de G. Coșbuc; 14. Războiul nostru pentru neatarnare, de G. Coșbuc (recom. de dl Nicolescu); 15. Basme alese pentru copii, de I. Bănăceanu; 16. Isus Mântuitorul (vers), de P. Dulfu; 17. Povestea lui Făt Frumos (vers), de P. Dulfu; 18. Cartea munților, de Bucura Dumbravă; 19. Povestiri pentru copii, de Alice Gabrielescu; 20. Din lumea celor ce nu cuvântă, de Em. Gârleanu; 21. Fara mea, de Regina Maria; 22. Pe Dunăre, de Carmen Sylva; 23. Povestile Bucegilor, de Carmen Sylva; 24. Robinsonii Bucegilor, de Nestor Urechia; 25. Zănele din Valea cerbului, de Nestor Urechia; 26. Din trecutul neamului nostru, de Al. Vlahuță; 27. Voevodul dreptății, de Victor Eftimiu; 28. A fost odată (versuri), de Șt. E. Iosif; 29. Micul Lord (trad. de Nădejde), de Burnet; 30. Povestiri adevărate, de Matilda Poni; 31. Ber Căciulă (basme), de Visarion; 32. Să fim buni, de Elena Farago; 33. Întâmplările unui școlar american, de Bailey Aldrich; 34. Fabule de La Fontaine (trad. în vers), de Anghel-Iosif; 35. Dar din dar (povestiri p. copii), de Elena Farago; 36. Un român în lună, de Stahl.

Atelierul tehnic de dantură

E. DIEKER

Strada Mitropoliei Nr. 30
Vis-à-vis de Catedrală

(107) 2-3

S'a redeschis
din 1 Septembrie 1923

Băieți

se primesc ca învățăcei la
franzelăria și brutăria

STEFAN MOGA

Sibiu, Curtea Călugărilor Nr. 4.
(117) 2-2

La Librăria Arhidiecezană

Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

se pot căpăta

toate manualele pentru Seminarul teologic «Andreian», Liceul de băieți, Liceul de fete și Școala primară etc. precum și tot felul de revizite școlare, cu prețuri moderate.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

**Reclama este
sufletul comerțului**

Faceți-vă membri la Societatea română de înmormântare din Sibiu (întemeiată în anul 1900)

ca să vă asigurați pentru cazul morții un ajutor de înmormântare de 500 lei până la 4000 lei în cele mai ușoare condițiuni. — Membru poate fi oricare cetățean al României, bărbat sau femeie, dela vârsta de 25 ani în sus.

Societatea aceasta s'a întemeiat în anul 1900 și a plătit până acum ajutoare de peste 100,000 lei. Președinte: Timotei Popovici, profesor, secretar Ioan Marcu, conducătorul librăriei arhidiecezane, casier Patriciu Marcu, exactor arhidiecezan.

Inscrieri se pot face în fiecare zi la casierul societății, strada Mitropoliei 45
(Edificiul Librăriei arhidiecezane) (75) 6-10

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

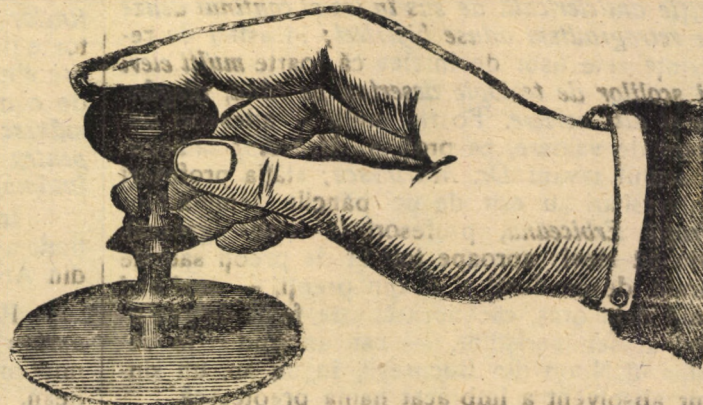
Sibiu, strada Tribunei Nr. 14

Execută tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane, precum și sigile din metal pentru sigilarea cu ceară, mașini de numerotat și cu data zilei din metal, și orice lucrări ce se țin de branșa aceasta.

Comandele să se adreseze la «Librăria Arhidiecezană», Sibiu, str. Mitropoliei 45, sau direct la fabrică. Cu toată stima

145

Oct. L. Vestemean.

Memoriile lui Șaguna

— Volum festiv —

Au apărut:

Memoriile Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Șaguna din anii 1846-1871, volum festiv publicat de Consistorul Arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu la aniversarea a 50-a dela adormirea în Domnul a Marelui Arhiepiscop.

Volumul, de 112 pagini, conține însemnările lui Șaguna despre faptele și întâmplările momentuoase din viața sa. După cuvintele introducătoare urmează, an de an, expunerea acestor fapte și întâmplări, care se publică acum întâia oară în întregime.

În volum se mai cuprind și câteva lamuriri, date de răposatul Arhiepiscop-vicar, Dr. Ilarion Pușcariu, cu privire la aceste Memorii, precum și mai multe ilustrațiuni; iar la sfârșitul cărții se poate citi: Ziarul lui Șaguna din 1857.

Cartea se găsește de vânzare în Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Prețul 25 lei.

Mersul trenurilor în Sibiu

Valabil din 1 Iulie 1923.

Plecare spre:		Sosire dela:	
Copșa-mică	dim. 2-30	București	dim. 1-45
Piatra-Olt	dim. 3-—	Copșa-mică	dim. 2-10
Vințul-de-jos	dim. 4-05	Cisnădie	dim. 6-54
Făgăraș	dim. 5-05	Făgăraș	dim. 7-18
Cisnădie	dim. 5-20	Agnita	dim. 8-50
Săliște	dim. 8-10	Copșa-mică	dim. 9-—
Copșa-mică	dim. 10-20	Vințul-de-jos	dim. 9-10
Cisnădie	d. a. 12-25	București	dim. 9-30
București	d. a. 13-45	Cisnădie	d. a. 13-45
Făgăraș	d. a. 14-15	Făgăraș	d. a. 14-13
Copșa-mică	d. a. 14-50	Copșa-mică	d. a. 14-40
Cisnădie	d. a. 17-05	Piatra-Olt Buc.	d. a. 16-15
București	d. a. 17-40	Agnita	d. a. 16-50
Agnita	d. a. 17-45	Vințul-de-jos	d. a. 16-55
Vințul-de-jos	seara 19-40	Copșa-mică	seara 19-15
Copșa-mică	seara 20-—	Cisnădie	seara 18-20
		Săliște	seara 20-40

Băile Ocna Sibiului

Plecare:		Sosire:	
Sibiu-Ocna	6-20, 9-02, 13-55, 16-30, 19-28	Ocna-Sibiu	7-25, 12-41, 15-35, 17-35, 20-46.